

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิจัยและพัฒนาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการที่ดีของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีกองทุนหมู่บ้านหนองไทร หมู่ที่ 3 ตำบลวังม่วง อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานิตา ศรีสาคร
 นายปรีชา พรหมบุตร

ชื่อนักศึกษา ไพศาล ก้อนทอง

สาขา ยุทธศาสตร์การพัฒนา

ปีการศึกษา 2547

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (R&D) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการที่ดีของกองทุนหมู่บ้านหนองไทร โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) จากผู้ที่รับผิดชอบการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านหนองไทร โดยตรง ได้แก่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านหนองไทร ได้แก่ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอวังม่วง ผู้นำชุมชน ผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์ด้านการจัดการทุน ผู้อาวุโส และผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

ผลการวิจัยพบว่า

1. คณะกรรมการกองทุนมีความสามารถในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ยึดระเบียบข้อบังคับและหลักความถูกต้อง นำประสบการณ์ และมาตรการทางสังคมมาใช้ในการบริหารจัดการและปฏิบัติงาน สมาชิกส่วนใหญ่กู้ยืมเงินไปลงทุนเสริมอาชีพเดิมของตนเอง ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบ คือ 1) คณะกรรมการไม่มีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบตามมติที่ประชุม การตรวจสอบคุณสมบัติด้านความรู้ความเข้าใจของสมาชิกไม่เป็นไปตามระเบียบ 2) ขาดการคัดเลือกสมาชิกเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ ไม่มีการจัดสวัสดิการแก่ผู้ด้อยโอกาส และขาดการกระตุ้นให้คนในชุมชนสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุน 3) ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี ศูนย์ปฏิบัติการกองทุนไม่เหมาะสมการจัดทำบัญชี งบดุลและทะเบียนต่าง ๆ ยังไม่เป็นปัจจุบัน 4) สมาชิกยังไม่มีส่วนร่วมในการร่างและปรับปรุงระเบียบ และมีส่วนร่วมในเวทีชาวบ้านน้อยเกินไป 5) คณะกรรมการประชุมไม่สม่ำเสมอ ไม่มีการติดตามการใช้จ่ายเงินกู้ของสมาชิก ให้คำแนะนำช่วยเหลือสมาชิกเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเป็นบางคน สมาชิกบางส่วนไม่เข้าร่วมประชุมและร่วมกิจกรรมของกองทุน ไม่นำเงินที่กู้ยืมไปใช้ตามวัตถุประสงค์ มีการให้คำแนะนำช่วยเหลือในการประกอบอาชีพระหว่างสมาชิกน้อย ยังมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนน้อย 6) คณะกรรมการไม่มีการหมุนเวียนกันในการปฏิบัติหน้าที่และทำงานทดแทนกันไม่ได้ แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบเฉพาะ

บางคน ไม่มีการกำหนดเป้าหมายการทำงาน ไม่มีการกำหนดค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ ไม่มีการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน

2. แนวทางและวิธีการพัฒนาการบริหารจัดการที่ดีของกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่

- 1) ปรับปรุงระเบียบและให้ที่ประชุมสมาชิกรับรอง จัดทำระเบียบแจกให้สมาชิกทุกคน
- 2) คัดเลือกสมาชิกเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ จัดสวัสดิการแก่ผู้ด้อยโอกาส ส่งเสริมให้คนในชุมชนสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุน
- 3) จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ในแหล่งชุมชน ปรับปรุงศูนย์ปฏิบัติการของกองทุน จัดระบบบัญชี งบดุลและทะเบียนต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบัน
- 4) คัดเลือกผู้แทนสมาชิกเข้าร่วมในการจัดทำร่าง ปรับปรุงระเบียบข้อบังคับ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสมาชิก
- 5) ให้คณะกรรมการประชุมทุกเดือน ติดตามการใช้จ่ายเงินกู้ของสมาชิก จัดกลุ่มตามประเภทอาชีพและมอบหมายให้กรรมการรับผิดชอบ จัดกลุ่มของสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมและร่วมกิจกรรม การจัดเวทีเรียนรู้ของสมาชิกและให้ร่วมประชุมกับคณะกรรมการทุกเดือน จัดกลุ่มอาชีพเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จัดทำตู้รับความคิดเห็น
- 6) จัดเวทีสรุปบทเรียนให้คณะกรรมการทำงานทดแทนกันได้ แบ่งหน้าที่ให้กรรมการรับผิดชอบให้ครบทุกคน จัดทำแผนปฏิบัติการของกองทุน กำหนดค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการกองทุน จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานของกองทุน

3. ผลการพัฒนาการบริหารจัดการที่ดีของกองทุนหมู่บ้านที่เกิดจากการเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาจริง ได้แก่

- 1) ปรับปรุงแก้ไขระเบียบและให้ที่ประชุมสมาชิกรับรอง จัดทำระเบียบข้อบังคับกองทุนแจกจ่ายให้สมาชิกทุกคนและปิดประกาศ 2 แห่ง
- 2) จัดทำป้ายแสดงข้อมูลข่าวสาร จำนวน 2 ชุด ปรับปรุงบัญชีเงินฝากธนาคาร บัญชีเงินหุ้น บัญชีเงินสด บัญชีรับ บัญชีจ่าย บัญชีค้ำลูกหนี้ ให้ถูกต้อง
- 3) จัดเวทีเรียนรู้ของสมาชิก 1 ครั้ง
- 4) ประชุมคณะกรรมการกองทุน เดือนละ 1 ครั้ง คณะกรรมการติดตามการใช้จ่ายเงินกู้ของสมาชิก 1 ครั้ง จัดกลุ่มอาชีพและมอบหมายกรรมการรับผิดชอบจำนวน 3 กลุ่ม สมาชิกนำเงินไปประกอบอาชีพ และเหมาะสมกับจำนวนเงินกู้ สมาชิกเข้าร่วมประชุมประจำเดือนของคณะกรรมการทุกครั้ง จัดกลุ่มอาชีพและตั้งผู้นำกลุ่ม 3 กลุ่ม จัดทำตู้รับความคิดเห็น 1 ตู้
- 5) จัดเวทีสรุปบทเรียนของคณะกรรมการ 1 ครั้ง คณะกรรมการแบ่งหน้าที่กันครบทุกคน มีแผนปฏิบัติการ 6 กิจกรรม ปฏิบัติตามแผนฯ แล้ว 2 กิจกรรม มีการกำหนดค่าใช้จ่ายประจำปี คณะกรรมการจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานในรอบปี

Thesis Title Participatory Action Research to Develop Good Governance:
The Case of Nongsai Village Fund, Moo 3, Tambon Wangmuang,
Amphoe Wangmuang, Saraburi Province.

Thesis Advisors Asst. Prof. Manita Srisakorn
Mr. Preecha Prommabut

Name Paisan Konthong

Concentration Development Strategy

Academic Year 2004

ABSTRACT

The purpose of this research was to develop good governance of Nongsai Village fund using participatory action research: PAR from the people responsible for Nongsai Village fund management, namely the committee of Nongsai Village fund and its members, the persons involving Nongsai village fund management, that is Wangmuang community development officers, community leaders, learned or experienced fund manager, senior people and non-members of the village fund.

The findings were as follows:

1. The fund committees were able to perform according to their duties, regulations and the right principles. Their experience and social measures were brought into use in management; most members asked for loans to invest for their previous career. The problems or difficulties found were 1) no regulation improvement as agreed in the meeting. Member qualification checking on their knowledge and understanding did not accord to regulations 2) no member selected to be admired, no welfare for the less-privileged and no encouragement to community people to enroll to be members of the fund 3) no good public relations, no suitable fund operational center, inventory registrations were not up to date 4) members didn't participate in drafting and improving regulations and less share their concerns on local participation 5) the conference of the committee was irregular, no follow up on the use of loans of the members, recommendations for career were given only to some members, not all; some members never attended the meetings and activities, some never spent the loan in accord with the objectives, some hardly shared the fund management 6) the committee never rotated their duties they could not substitute one another, job was distributed to some, no clear objectives on work, no expense setting for management, no operation setting

TE 164077

2. Guidelines and methods of developing good governance are 1) make clear regulations approved by the members, distribute them to all members 2) admiration should be offered to the selected members, welfare for the less-privileged, encourage the community people to be members of the fund 3) make a bulletin board in the community, improve operation center of the fund, inventory registration should be up to date. 4) select members to be their representative in drafting and improving regulations, make a place for the members to exchange their experience 5) monthly meeting should be held, follow up members' loan use, make groups according to their types of career and be in charge of the committee, classify members attended meetings and activities, members together with committee participated monthly meetings, make career groups to help one another, make opinion box 6) set up the meeting to conclude lesson for committee to substitute their job, jobs should be assigned to all committees, set operation plan for the fund, set expense for the fund management, set operation calendar of the fund.

3. The results of good governance of village fund experienced from interactive learning through action were 1) improve regulations approved by all members, make regulations of the fund and distribute to all members and publicize 2) make a bulletin board, make all inventories correct 3) set up the meeting for members to exchange their experience, 4) monthly meeting of the fund committee, follow up the members' loan use, make 3 career groups to be in charge of the committees, the loans were used suitably, members participated monthly meeting of the committee, make an opinion box 5) set up the meeting to conclude lesson of the committee, jobs were distributed to all committees there were 6 operation plans; 2 had been done, yearly expenses were set, annual operation calendar has been done.